

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи

Затверджено
На засіданні кафедри спеціальної освіти та
соціальної роботи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 28 серпня 2020 р.)

Завідувач кафедри _____ проф. Островська К.О.

**Силабус з навчальної дисципліни «Асистування в інклюзивному середовищі»,
що викладається в межах ОПШ дошкільна освіта першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти для здобувачів з спеціальності 012 Дошкільна освіта**

Львів 2020 р.

Назва дисципліни	Асистування в інклюзивному середовищі
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Туган-Барановського,7,
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти, кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта / Педагогіка, 012 Дошкільна освіта
Викладач (-і)	Ферт Ольга Григорівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи факультету педагогічної освіти.
Контактна інформація викладача	ел. пошта: olha.fert@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Понеділок 15.00-16.30 (кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи, вул. Туган-Барановського, 7)
Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/employee/fert-o-h
Інформація про дисципліну	Курс призначено для бакалаврів четвертого року денної та заочної форми навчання. Предметом вивчення навчальної дисципліни є: стан, тенденції, закономірності розвитку інклюзивного освітнього процесу та забезпечення педагогічної підтримки дітей з порушеннями розвитку в середовищі загальноосвітньої та спеціальної школи .

<p>Коротка анотація дисципліни</p>	<p>Дисципліна «Асистування в інклюзивному середовищі» є основною дисципліною з спеціальності <u>012 Дошкільна освіта</u> для освітньої програми «Дошкільна освіта», яка викладається в <u>7</u> семестрі в обсязі <u>3</u> кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).</p>
<p>Мета та цілі дисципліни</p>	<p>Мета навчальної дисципліни полягає в психолого-педагогічній орієнтації студентів на майбутню фахову педагогічну діяльність у закладах з інклюзивною формою навчання, її зміст, специфіку та важливість у сучасному суспільстві, а також розвитку професійних морально-етичних якостей, необхідних для фахового самовдосконалення та саморозвитку майбутнього педагога</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Діти з затримкою психічного розвитку та їх навчання: навч. посібник для педагогів і шкільних психологів / Т. Д. Ілляшенко, А. Бастун, Т. В. Сак. Київ: ІЗМН, 1997. 128 с. 2. . Дятленко Н., Софій Н., Кавун Ю. Оцінка впливу інклюзивної моделі освіти на учасників проекту, звіт за результатами оцінки ВФ «Крок за кроком». Київ: 2004. 78 с. 3. . Єременко І. Г. До питання про стандартизацію освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Дефектологія. 2000. № 6. С. 4–8. 4. . Єфімова С. М., Колупаєва А. А., Найда Ю. М. Налагодження партнерських стосунків з родинами. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навч.-метод. посібник / за заг. ред. Л. І. Даниленко. Київ, 2007. 128 с. 5. Журавльова Л. С. Аналіз зарубіжного досвіду з проблеми організації та змісту інклюзивної освіти. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. Вип. 26. С. 108–110. 6. Збірник нормативно-методичних матеріалів для керівників загальноосвітніх навчальних закладів із інклюзивною формою освіти / І. Хміль, В. Давнюк, Н. Атаманчук, Я. Главацька, О. Сай; Львівська спеціалізована школа «НАДІЯ». Львів. 2015. 102 с 7. . Збросва Н. Б. Готовність педагога до інклюзивної освіти. URL: Nzsp_2012_7_5.pdf. 8. . Ілляшенко Т. Д. Діагностика і корекція труднощів у навчанні молодших школярів. Київ: Початкова школа, 2003. 126 с. 9. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія. Київ: «Самміт-Книга», 2009. 272 с. :іл. (Серія “Інклюзивна освіта”). 10. . Інклюзивна освіта в Україні: здобутки, проблеми та перспективи: резюме аналітичного звіту за результатами комплексного дослідження Демократичні Ініціативи молоді. 2012. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/294/29475/ERA_INCLUSION_RESUME_FINAL_Ukr.doc. 11. . Іона Лейсер, Ріа Кірк. Оцінюємо інклюзію. Вивчення батьківських поглядів і чинників, що впливають на їх формування. Інклюзивна освіта: збірник матеріалів проекту. Київ, 2013. 12. . Католик Г., Михальчишин Г. Практикум з психології: навч. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. С. 44.

Допоміжна

1. Нова стратегія розвитку корекційної педагогіки в Україні / Н. М. Синьов, А. Г. Шевцов // Дефектологія. – 2004. – № 2. – С. 6–10.
2. Обучение детей с нарушениями интеллектуального развития (олигофренопедагогика) / под ред. Б.П. Пузанова. – 2-е изд. стереот. – М. : Академия, 2006. – 250 с.
3. П'ятакова Г. Модель допомоги дитині з ГРДУ в сім'ї та школі / Галина П'ятакова, Ольга Ферт // Rozwój polskiej i ukraińskiej teorii i praktyki pedagogicznej na przestrzeni XIX–XXI wieku. Т. 3. Dziecko w teorii i praktyce pedagogicznej. Rozwitek polskiej та української освіти і педагогічної думки (XIX–XX ст.). Т.3. Дитина в педагогічній теорії і практиці. Publikacja sfinansowana przez Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, Oficyna Wydawnicza ATUT / red. Anna Haratyk, Iryna Myshchysyn. – Wrocław : Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, 2014. – S. 171–182.
4. Пальчевський С. С. Педагогіка / С. С. Пальчевський. – К. : Каравела, 2008. – 496 с.
5. Пилиповский В.Я. Современная западная педагогика: Социалреконструктивистское направление / В.Я. Пилиповский // Педагогика. – 1995. – № 5. – С. 93–97.
6. Про загальну середню освіту : Закон України // Відомості Верховної Ради. – 1999. – №28. – С.230–235.
7. Про затвердження Державного стандарту базової і повної середньої освіти : постанова Кабінету міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392. [Електронний ресурс] // Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>
8. Про затвердження плану дій щодо запровадження інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на 2009-2012 роки: Наказ МОН № 855 від 11.09.09р. [Електронний ресурс]// Сайт Міністерства освіти і науки – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/4828/
9. Про громадські об'єднання: закон України // Відомості Верховної Ради України – К., 2013 – № 1. – Ст.1.
10. Конституційний закон Канади 1982 року. Канадська Хартія прав і свобод [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pdp.org.ua/legislation/bills-foreign/279-49-14>

<p>Обсяг курсу</p>	<p>_56_ годин аудиторних занять. З них 28 годин лекцій, 28 годин практичних занять та 64 години самостійної роботи (для студентів денної форми навчання)</p> <p>_12_ годин аудиторних занять. З них 6 годин лекцій, 6 годин практичних занять та 78 годин самостійної роботи (для студентів заочної форми навчання)</p>
<p>Компетентності та програмні результати навчання (за освітньою програмою)</p>	<p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК-8. Здатність працювати в команді.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p> <p>СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.</p>

	<p>СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.</p> <p>Програмні результати навчання (за освітньою програмою)</p> <p>РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.</p> <p>РН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>РН17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.</p> <p>Інформаційно-комунікаційні технології, технічні засоби навчання, дистанційне (онлайн) навчання, змішане навчання, мультимедіа, навчальний проєкт, операційна система, програмне забезпечення, презентація, Microsoft Office PowerPoint, текстовий процесор Microsoft Office Word, графічний редактор, табличний процесор Microsoft Office Excel, редагування, форматування, налаштування.</p>
Ключові слова	Інклюзивна освіта, порушення розвитку, педагогічна підтримка, диференційований підхід, мультидисциплінарна взаємодія.
Формат курсу	Очний, заочний
теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	іспит

Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Педагогіка», «Основи інклюзивної педагогіки», «Психологія», «Соціальна робота», «Історія».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, бесіда, інтерактивні методи (робота в малих групах, мозковий штурм), виконання індивідуальних завдань, проектів.
Необхідні обладнання	Мультимедійний проектор, фліпчарт, маркери.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Практично- семінарські заняття: (28 балів) – 14 практичних по 2 бали за індивідуальну підготовку до практичного). МКР – 32 балів
Питання до іспиту	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні складові універсального дизайну у навчанні. 2. Моделі інвалідності 3. Особливості формування інклюзивної освітньої політики в Україні 4. Формування ефективних стосунків між вчителем та асистентом вчителя 5. Індивідуальна програма розвитку (ІПР) як умова надання якісних освітніх послуг учням з особливими потребами 6. Диференціація викладання здійснення адаптацій та модифікацій. 7. Диференціація процесу оцінювання навчальних результатів 8. Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів в інклюзивному класі: реагування на втручання, моніторинг прогресу 9. Участь батьків у процесі оцінювання 10. Співпраця асистента вчителя з іншими фахівцями: командний підхід 11. Практика спільного викладання: теоретичні основи та практичні приклади 12. Ефективне формування партнерських стосунків у процесі спільного викладання 13. Особливості співпраці зі спеціальними педагогами 14. Етіологія, патогенез та особливості функціонування при гіперактивному розладі з дефіцитом уваги 15. Особливості педагогічної підтримки дітей з гіперактивним розладом з дефіцитом уваги 16. Етіологія та особливості розвитку при розладах спектру аутизму

	<ol style="list-style-type: none"> 17. Особливості педагогічної підтримки дітей з розладами спектру аутизму 18. Етіологія, патогенез та особливості функціонування при затримці психічного розвитку 19. Особливості педагогічної підтримки дітей з затримкою психічного розвитку 20. Етіологія та особливості розвитку при порушеннях розумового розвитку 21. Особливості педагогічної підтримки дітей з порушеннями розумового розвитку 22. Класифікація порушень зору. 23. Диференційований підхід до дітей з порушеннями зору в освітньому процесі 24. Причини та види порушень слуху. 25. Особливості навчання дітей з порушеннями слуху. 26. Основні порушення опорно-рухового апарату у дітей молодшого шкільного віку 27. Особливості залучення дітей з дитячим церебральним паралічем та іншими порушеннями опорно-рухового апарату до інклюзивного освітнього середовища. 28. Класифікація порушень мовлення 29. Диференційований підхід до дітей з порушеннями мовлення в інклюзивному освітньому процесі. 30. Функціонально-поведінкове оцінювання та інші технології вивчення дитини в інклюзивному освітньому процесі.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК
Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1	Тема 1. Посада асистента вчителя. Особливості організації навчально-	Лекція, 2год. Практичне, 2	5, 6	Опрацювати матеріали лекції	1 тиждень

	виховного процесу в інклюзивному класі	год			
2.	Тема 1. Посада асистента вчителя. Особливості організації навчально-виховного процесу в інклюзивному класі	Лекція 2 год Практичне заняття, 2 год.	1, 5, 6 Інтернет ресурси	Розкрити питання: 1. Основні засади формування інклюзивного освітнього простору. 2. Універсальний дизайн у навчанні, його складові	2 тиждень
3	Тема 2. Особливості процесу оцінювання в інклюзивному класі. Командний підхід як необхідна умова забезпечення якісної освіти в інклюзивному класі	Лекція, 2 год. Практичне 2 год	5, 6	Опрацювати матеріали лекції	3 тиждень
4.	Тема 2. Особливості процесу оцінювання в інклюзивному класі. Командний підхід як необхідна умова забезпечення якісної освіти в інклюзивному класі	Лекція 2 год. Практичне заняття, 2 год	5,6 Інтернет ресурси	Підготувати повідомлення: 1. Мудьтидисциплінарна команда. 2. Оцінювання в інклюзивному класі. 3. Практичні засади покращення соціальних навичок	4 тиждень
5	Тема 3. Диференційований підхід до дітей з гіперактивним розладом з дефіцитом уваги в умовах інклюзивного навчання. Функціонально поведінкове оцінювання та стратегії корекції поведінки та академічної успішності дітей з ГРДУ	Лекція, 4 год. Практичне, 4 год	5,6	Опрацювати матеріали лекції Підготувати план позитивного поведінкового втручання на основі результатів функціонально-поведінкового оцінювання запропонованого випадку	5 тиждень
6	Тема 4. Диференційований підхід до дітей з розладами спектру аутизму в умовах	Лекція 2 Практичне	5,6 Інтернет	.Особливості взаємодії педагогічних працівників в	6 тиждень

	інклюзивного навчання Модульний контроль	заняття, 2 год	ресурси	умовах освітнього середовища. Підготувати розгорнуту доповідь	7, 8 тиждень практика
7	Модуль 2. Тема. 5 Особливості інклюзивного навчання дітей з затримкою психічного розвитку. Особливості інклюзивного навчання дітей з порушеннями розумового розвитку	Лекція, 2 год. Практичне, 2 год		Опрацювати матеріали лекції Підготувати презентацію на тему інклюзії при одному з порушень.	9 тиждень
8	Тема 5. Особливості інклюзивного навчання дітей з затримкою психічного розвитку. Особливості інклюзивного навчання дітей з порушеннями розумового розвитку	Лекція 2 год. Практичне заняття, 2год. Презентація, дискусія.	5,6 Інтернет ресурси	Підготувати аналіз порушення психічного розвитку і методів підтримки дитини з цим порушенням в інклюзивному освітньому процесі (на вибір).	10 тиждень
9	Тема 6. Особливості інклюзії дітей з порушеннями зору. Особливості інклюзії дітей з порушеннями слуху	Лекція, 2 год. Практичне 2 год		Опрацювати матеріал лекцій. Підготувати доповідь на задану тему	11 тиждень
10	Тема 6. Особливості інклюзії дітей з порушеннями зору. Особливості інклюзії дітей з порушеннями слуху	Лекція 2 год. Семінарське заняття, 2 год. обговорення.	6	Розкрити питання: 1. Етіологія сенсорних порушень. 2. Основні прояви сенсорних порушень. 3. Особливості інклюзії дітей з порушеннями слуху в інклюзивний освітній процесі. 4. Особливості інклюзії дітей з порушеннями зору в інклюзивний освітній процес.	12 тиждень

11	Тема 7. Особливості залучення дітей з порушеннями опорно-рухового апарату до інклюзивного освітнього середовища. Особливості залучення дітей з порушеннями мовлення до інклюзивного освітнього середовища	Лекція, 4 год. Практичне 4 год	5, 6	Опрацювати матеріали лекції Знайти і підготувати інформацію про аспекти інклюзії дитини з вадами опорно-рухового апарату в інклюзивному освітньому процесі. Охарактеризувати особливості спільного викладання та основні засади співпраці з родиною дитини з особливостями розвитку	13, 14 тиждень
12	Тема 7 Рівний доступ до освіти - основа інклюзивного підходу до побудови навчального процесу.	Лекція 2 год Практичне заняття, 2 год. Індивідуальна робота, робота в малих групах, обговорення.		Підготуватися до практично-семінарського заняття. Діти з порушеннями мовлення в інклюзивному освітньому процесі Нейробіологічні основи організації мовленнєвого акту. Особливості сучасних класифікацій порушень мовлення. Основні порушення мовлення дитячого віку.	15, 16 тиждень
13	Підсумкове заняття Модульний контроль				16 тиждень